

дрібних вчинків – допомога ближньому, дотримання законів, чесність і відкритість. Без розвитку таких якостей неможливо досягти справжньої свободи і гармонії в суспільстві.

Враховуючи значущість даної проблеми, варто розробити та реалізовувати відповідні рекомендації: включити теми розвитку соціальної відповідальності до шкільних та університетських програм, розвивати волонтерський рух як інструмент виховання активної громадянської позиції, створити умови для широкого залучення молоді до процесів прийняття суспільних рішень, популяризувати приклади успішних громадських ініціатив через медіа.

Таким чином, соціальна відповідальність є фундаментальною передумовою формування активної громадянської позиції. Психологічні механізми розвитку відповідальності відіграють важливу роль у становленні сучасного демократичного суспільства. Сприяння розвитку цих якостей є необхідною умовою зміцнення громадянського суспільства України.

Список використаних джерел:

1. Браун С. Вдосконалення душі / Пер. З англ. Київ: Софія, 2004. 352с.
2. Кольберг Л. Стадії морального розвитку. Психологія розвитку особистості: Хрестоматія. Київ: Либідь, 2003. С. 317–328.
3. Киричук О.В. Громадянське суспільство як чинник соціального розвитку. Соціальна психологія. 2010. №2. С. 23–29.

Слепко Ангеліна Іванівна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 102 н.г. «Психологія» ННПП НАВС

Науковий керівник:

Петрова Ганна Миколаївна,
доцент кафедри теорії, історії та філософії права ННПП НАВС, кандидат філософських наук

НАРАТИВНА ІДЕНТИЧНІСТЬ У ФІЛОСОФІЇ ПОЛЯ РІКЕРА

У сучасній філософії питання ідентичності набуло особливого значення, адже у світі глобалізації, інформаційних технологій та змінюваних соціокультурних реалій людина змушена постійно переосмислювати себе. Поль Рікер розглядав ідентичність крізь призму наративу – розповіді, яку людина вибудовує про власне життя. Цей підхід допомагає зрозуміти, як формується особистість у процесі взаємодії з суспільством та історією. Метою роботи є аналіз концепції наративної ідентичності у філософії Поля Рікера та дослідження її значення для розуміння особистості.

Сучасний світ із його швидкими змінами, інформаційним вибухом і культурною глобалізацією вимагає нового погляду на те, що таке ідентичність. Ми більше не можемо говорити про її сталу природу, як це робили класичні філософи. Навпаки, особистість стає тимчасовою конструкцією, яка постійно

оновлюється. Наративний підхід Рікера дозволяє зрозуміти, як індивід формує цю конструкцію, пристосовуючи власний життєвий досвід до нових обставин. Ця концепція також має важливе значення для психології та соціології, адже вона пояснює механізм того, як людина обробляє свій досвід, визначає сенс подій і знаходить зв'язок між собою теперішнім і минулим. Особливо актуально це в контексті травматичного досвіду, коли змінюється спосіб, у який людина осмислює себе та свою історію.

Поль Рікер розвинув ідеї наративної ідентичності у своїх працях «Час і наратив» (1983–1985) та «Сам як інший» (1990). Він продовжив феноменологічну традицію Едмунда Гусерля та герменевтичний метод Мартіна Гайдеггера, але водночас звернувся до екзистенційних ідей Жана-Поля Сартра та етичних питань Еммануеля Левінаса. Рікер також вступив у діалог із сучасними мислителями, такими як Чарльз Тейлор, який розглядав ідентичність у контексті автентичності, та Пол Джон Ітертон, який аналізував наративний підхід у психології.

Сам Рікер говорив: «Я є тим, ким я себе розповідаю»[1]. Це означає, що наша особистість формується не просто через внутрішній досвід, а через спосіб, у який ми цей досвід осмислюємо й переказуємо.

Наративна ідентичність ґрунтується на розрізненні двох понять: самототожність (*idem*) та самість (*ipse*). Самототожність означає сталість людини як біологічної або соціальної одиниці. Наприклад, ми можемо впізнати людину за її зовнішніми характеристиками, і вона буде «та сама», що й десять років тому. Однак це лише поверхнєве розуміння ідентичності. Самість, за Рікером, є глибшим поняттям – вона стосується того, як людина розуміє себе у часовій перспективі. Ми змінюємося протягом життя, і наш характер, переконання, бажання можуть бути зовсім іншими, ніж раніше. Проте попри це ми відчуваємо певну неперервність власного існування. Як це можливо? Саме через наратив: ми розповідаємо про себе історію, яка допомагає нам об'єднати всі ці зміни в єдине ціле.

Кожна людина є водночас і автором, і героєм власної біографії. Ми інтерпретуємо події, пов'язуємо їх між собою, вибудовуємо сюжет. Важливо те, що ця розповідь не є об'єктивною – вона завжди змінюється, адже кожна нова подія впливає на її зміст. Наприклад, людина може по-новому переосмислити своє минуле після важливого життєвого досвіду, і те, що колись здавалося трагедією, може стати частиною шляху до зростання.

Рікер також наголошує, що наративна ідентичність формується не лише всередині нас, а й у взаємодії з іншими. Ми будуємо власну історію в контексті соціальних очікувань, традицій, культурних норм. Це означає, що наша ідентичність є не лише особистою, а й міжсуб'єктною: вона існує в діалозі з іншими людьми. Ідея наративної ідентичності здається мені надзвичайно глибокою та точною. Людина справді конструює себе через розповіді. Ми можемо переглядати своє минуле, переосмислювати досвід і навіть змінювати свої погляди на самих себе.

Особливо цікаво, що цей підхід можна застосовувати в терапії. У психології існує метод наративної терапії, де пацієнтам допомагають переписати свою життєву історію, знайти в ній сенс і позбутися обмежуючих

переконань. Це ще раз доводить, що наша особистість є не статичною, а динамічною конструкцією.

Наративна ідентичність Поля Рікера відкриває новий погляд на природу особистості. Вона пояснює, як людина інтегрує різні аспекти свого досвіду у цілісну картину себе, використовуючи розповідь як ключовий механізм осмислення. Ця концепція дозволяє краще зрозуміти, чому ми змінюємося, але при цьому залишаємося собою. Вона також має важливе значення для таких сфер, як психологія, література, соціологія та навіть філософія моралі. Адже якщо людина – це її історія, то змінюючи цю історію, ми можемо змінювати й себе.

Список використаних джерел:

1. Рікер П. Сам як Інший. Київ: Дух і Літера, 2002. 458 с.

Случанова Надія Олегівна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 304 н.г. «Правоохоронна діяльність» ННПП НАВС

Науковий керівник:

Бухтіярова Ірина Геннадіївна,

доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології, кандидат юридичних наук, доцент

ОСКАРЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АТКУ, ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ ГРОМАДЯН

На сьогоднішній день в умовах становлення України як правової держави питання захисту прав людини, а також прав і свобод громадян набуває особливого значення. Індивідуальні адміністративні акти без перебільшення відносяться до однієї з найважливіших категорій адміністративного права, оскільки численні органи виконавчої влади та місцевого самоврядування приймають їх величезну кількість, які безпосередньо впливають на права та обов'язки значного кола приватних осіб. Одним з важливих механізмів для виконання цього завдання є можливість громадянина подати в суд на адміністративні дії якщо він вважає, що процедурне рішення або дія, бездіяльність адміністративного органу негативно впливає на її права, свободи чи законні інтереси. Адміністративні акти, як юридичні факти, що мають правові наслідки, відіграють важливу роль у функціонуванні виконавчої влади.

Згідно зі статтею 55 Конституції України [1] кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб. Це право є ключовим елементом верховенства права та забезпечує можливість захисту прав та свобод людини і громадянина від незаконних дій органів влади. Основним законодавчим актом, який регулює порядок оскарження